



Norges
vassdrags- og
energidirektorat

TRØNDERENERGI KRAFT AS
Postboks 9481 Torgarden
7496 TRONDHEIM

Vår dato: 04.04.2018
Vår ref.: 201708981-5
Arkiv: 312 /109.DZ
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Rune Moe

TrønderEnergi AS - Tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Driva kraftverk i Oppdal og Sunndal kommuner

TrønderEnergi AS skal gjennomføre et større vedlikeholdsprosjekt i Driva kraftverk i 2018 og har behov for å fravike manøvreringsreglementet pkt. 2 i perioden 01.09.2018 – 01.11.2018. Høringspartene har fremmet at det er lakse- og sjørretinteresser i vassdraget. En nedtapping av Gjevilvatn vil også være negativt for sæterbrukere, beitenæring og landskapsopplevelsen. NVE har vurdert at tiltaket ikke vil føre til varige skader for allmenne og private interesser, og legger til grunn at tiltaket er av midlertidig karakter og begrunnet i nødvendige tiltak i vassdraget. NVE gir tillatelse til TrønderEnergi AS for de omsøkte fravikelsene.

Søknad

Vi viser til deres søknad av 26.10.2017 om tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet i tilknytning til Driva kraftverk, ved kongelig resolusjon 26.04.1974, erstattet ved kongelig resolusjon av 23.04.2004.

TrønderEnergi AS søker om å fravike manøvreringsreglementet pkt. 2 om:

- Krav til driftsvannføring i Driva elv fra 15.09.2018 – 01.11.2018.
- Krav til magasinering i Gjevilvatnet fra 01.09.2018 – 15.09.2018.
- Krav til tapping gjennom kraftverket når vannstand i Gjevilvatnet når kote 660,55 i perioden 15.09.2018 – 01.11.2018.

Bakgrunnen for søknaden er at Driva kraftverk skal gjennomføre et større vedlikeholdsprosjekt i 2018. I forbindelse med anleggsarbeidet må blant annet kraftverket stenges i perioden 15.09.2018 – 01.11.2018. I samme periode må tunellene tømmes for å gjennomføre en rekke tiltak i tunellsystemet og slutføre etableringen av tverrslaget. Arbeidene medfører at manøvreringsreglementet må fravikes.

Krav til driftsvannføringen i Driva elv fra 15.09.2018 – 01.11.2018

Kravet i manøvreringsreglementet er at det i perioden 15.09 – 15.10 skal slippes 10 m³/s gjennom kraftverket når vannføringen i Driva er lavere enn 50 m³/s. Vannføringen måles ved Elverhøy bru. I perioden 16.10 – 14.05 skal vannføringen være 11 m³/s og i perioder må det derfor slippes 10 m³/s

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

gjennom kraftverket også da. I perioden med tømt tunell og stengt kraftverk vil det kunne bli mindre vann nedstrøms utløpet av kraftverket. Målinger gjort ved Elverhøy bru viser at det i perioden 15.09 – 15.10 har vært naturlig vannføring både over og under 50 m³/s, mens det i vinterperioden har ligget godt over kravet på 11 m³/s.

Krav til magasinering i Gjevilvatn fra 01.09.2018 – 15.09.2018

Gjevilvatn har i manøvreringsreglementet en øvre kote på 660,80 og nedre på 645,80. I forkant av tømning av tunnelen ønsker TrønderEnergi å tappe ned Gjevilvatn til kote 658,80 innen den 15.09.18, dette for å ha plass til tilsig i den perioden kraftverket står.

Krav til tapping gjennom kraftverket når vannstand i Gjevilvatnet når kote 660,55 i perioden 15.09.2018 – 01.11.2018.

I og med at tunnelen skal tømmes og kraftverket stanses, vil det ikke være mulig å overholde manøvreringsreglementets krav: «når vannstanden i Gjevilvatnet overstiger kote 660,55 skal det derfra tappes så mye gjennom Driva kraftverk at vannstanden ikke blir forhøyet sammenlignet med naturlige forhold». Det er i dag ingen annen mulighet til å tappe Gjevilvatnet enn gjennom driftstunnelen. Det er lite sannsynlig at vannstanden vil nærme seg naturlig vannstandskote, men det kan skje i ekstraordinære tilsigssituasjoner og det søkes derfor om midlertidig fravik for dette tappekravet. I slike tilfeller vil også stenging av inntakene i Vekveelva og Dørumselva (som normalt ledes i Gjevilvatnet) bidra til å holde vannstanden i Gjevilvatnet nede.

Tidligere fravik

TrønderEnergi fikk også tillatelse til midlertidig å fravike manøvreringsreglementet for Driva kraftverk angående minimum vannføring på 11 m³/s over en periode på inntil 3 dager fra uke 14 i 2017.

Bakgrunnen for tillatelsen var en inspeksjon av inntaksluka i Gjevilvatn i forkant av det nevnte vedlikeholdsarbeidet som skal gjøres i 2018.

Høring

På grunn av sakens begrensede omfang har den ikke vært kunngjort lokalt. NVE har vært i kontakt med lokale myndigheter for å få deres syn på saken, og mener at den er tilstrekkelig belyst gjennom dette.

Oppdal kommune uttaler i e-post av 14.12.2017:

«Søknaden gir en beskrivelse av behovet for å avvike manøvreringsreglementet og hvilke tiltak som planlegges og hvorfor, og vi har forståelse for tiltaket. Vi har hatt en dialog med fylkesmannen om søknaden, og vil støtte uttalelsen fra fylkesmannen og særlig når det gjelder hensynet og vurderingen som er gjort i forhold til laksen i Driva elv.

I løpet av de siste årene har TrønderEnergi/Driva kraft hatt behov for å avvike fra manøvreringsreglementet i forbindelse med erosjonssikring på flere steder rundt Gjevilvatnet. Erosjonssikringsarbeidet har vært nødvendige tiltak, og Oppdal kommune er fornøyd med at disse tiltakene nå er gjennomført.

I forbindelse med disse periodene med lavere vannstand mottok vi flere henvendelser om ulemper dette har skapt. En del ulemper har vært knyttet opp mot fritidsbruk og landskapsopplevelser, mens andre ulemper har vært tilknyttet næringsutøvelse og da vesentlig grad i forhold landbruk og beitenæringen. Sæterbrukerne og beitenæringen har behov for en mest mulig normal vannstand for å kunne bruke eksisterende båtutlegg og tilkomst til strandsona gjennom hele sommeren for tilsyn og sanking av beitedyr, samt vedlikehold av

sæterhus. Når vatnet er tappet, og det er stri vind, er det nærmest umulig å legge til båten på skikkelig vis for å gå i land.

Vi vil også minne om at Gjevilvassdalen er en meget attraktiv sæterdal for utfart for både reiselivet og friluftslivet i Oppdal og regionen for øvrig. Negative opplevelser av landskapet vil kunne ha en indirekte negativ effekt for reiselivsnæringen selv om dette kan være litt diffust å få målt resultater av.

I forbindelse med utredninger og forberedende arbeid for erosjonssikringen ble det gjennomført møter og befaringer mellom TrønderEnergi, NVE Region Midt og Oppdal kommune. Det ble også avholdt orienteringsmøter med grunneierne. Vi opplevde at det ble enklere å få belyst og avklart behov og avbøtende tiltak i disse dialogmøtene. Derfor vil vi her foreslå at det i forbindelse med søknaden om midlertidig avvik av manøvreringsreglementet og kommende tiltak, gjennomføres et møte der berørte parter kan få en orientering om hva som skal gjennomføres og hvilke effekter dette kan ha, samt vi kan få en dialog om avbøtende tiltak. Aktuelle parter her er som også fylkesmannen foreslår berørte kommuner, vannområdeansvarlig, regionale sektorinteresser og eventuelle andre interessenter. Dette bør kunne gjennomføres alt på nyåret, og Oppdal kommune kan stille med møterom.»

Sunndal kommune skriver i epost av 18.12.2017 at de ikke har merknader til søknad om midlertidig avvik av manøvreringsreglementet for Driva kraftverk.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag uttaler i e-post av 18.12.2017:

«Søknaden med vedlagte notat fra Trønderenergi gir en god framstilling av kjente og forventede virkninger av det omsøkte tiltaket. Det er et stort system som skal stenges, der mye henger sammen og det er mange til dels motstridende hensyn. Det kan også oppstå uventede virkninger. Det har vært noen lignende søknader om fravik de siste årene, og vi spør oss om det hadde vært mulig å redusere antall søknader om fravik med bedre samordning av ulike hensyn over tid. Når det er sagt har vi forståelse for at det er en krevende oppgave.

Det som står om laksen – at tiltaket ikke har betydning for den fordi den skal fjernes er kanskje ikke riktig, fordi det ikke er bestemt at man ved behandling av Driva skal bruke rotenon. Kanskje blir det klor eller aluminium – dermed dør ikke fisken, og summen av laks som står der i dag har høy verdi (til tross for at mange ungfisk dør av gyro).

Da det er noe tid til stengningen av kraftverket skal gjennomføres, tilrår vi at regulanten spørres om å holde et informasjonsmøte der de berørte kommunene, vannområdeansvarlig, sektorinteresser og eventuelle andre interessenter kan bli mer opplyst før NVE gjør vedtak i saken.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttaler i brev av 18.12.2017:

«Driva er på aktuell strekning ei svært viktig sjøaureelv og det er stort fokus på ta vare på denne bestanden. M.a. blir det no vurdert å frede vassdraget for fiske etter sjøaure. Alle hendingar som eventuelt kan redusere produksjonen vil derfor vere negativt. Sjølv om vassføringsdata syner at eventuell periode med vatn mindre enn minstevassføringa på 11 m³/s vil vere avgrensa, ligg det ein usikkerheitsfaktor her. Vi er likevel samde i konklusjonen i rapporten om at tiltaksperioden ikkje treng å ha negativ effekt for sjøaurens gyting i vassdraget.

For å kunne sikre nok vatn fram til fiskesperra kunne det vore ønskeleg å ta vare på ein høgare vassstand i ein noko lenger periode (maks ei til to veker), men dette vil ikkje vere avgjerande.

Vasstanden i Gjevilvatnet vil den 15.09.18 vere 1-1,3 m lågare samanlikna med dei siste 10 år. Konsekvensane av dette er m.a. redusert landskapsoppleving. Vidare kan det vere negativt for aurens oppgang til gyteområde i bekkane rundt vatnet. Det siste kan kompensast med utsett av noko meir fisk enn kravet i utsettingspålegget.

Gjevilvatnet ligg i Sør-Trøndelag. Vi viser derfor til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag si fråsegn i saka.

Ut over dette har vi ikkje vesentlege merknader til søknaden.»

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til fravik fra manøvreringsreglement etter vannressursloven § 8 når formålet er nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Tiltaket faller etter vårt syn inn under dette formålet.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viser til at dette er et stort system der mye henger sammen, og påpeker at vedlikeholdsoppgaver med fordel kunne ha vært samordnet i større grad. Fylkesmannen viser videre til at de beskrevne virkningene for laksen ikke nødvendigvis er riktig. I søknaden står det at en mulig reduksjon i vannføringen ikke vil ha en vesentlig effekt for laksen ettersom laksestammen skal fjernes og erstattes som følge av prosjektet med Gyro-bekjempelse. Fylkesmannen trekker frem at det ikke er vedtatt hvilken behandling som skal gjøres i Driva. Ved bruk av klor eller aluminium vil ikke fisken dø og den laksen som finnes i elva vil ha stor verdi. Også Oppdal kommune stiller seg bak dette. NVE ser at endelig valg behandlingsmetode av elva påvirker konsekvensvurderingen og omfanget av tiltaket.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal viser til at vassdraget vurderes fredet for fiske etter sjørret og at alle hendelser som kan gi mindre vann i elva vil være negativt. Fylkesmannen i Møre og Romsdal er enig i at tiltaksperioden ikke trenger å ha negativ effekt for sjørretens gyting, men kunne ønske at man tok vare på en høyere vannstand i en litt lengre periode, for å sikre nok vann fram til fiskesperra. Fylkesmannen sier likevel dette ikke er avgjørende. NVE slutter seg til dette. NVE viser også til at Øyvind Solem fra Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) har uttalt til tiltakshaver at avviket fra manøvreringsreglementet kan virke mer positivt enn negativt for sjørretbestanden som beskrevet i fravikssøknaden:

«Fiskersperra som er bygd og satt i drift i Driva, har for sesongen 2017 ikke fungert optimalt og svært få sjørret er blitt sluppet over sperra etter at de er gentestet. Dette har ført til en opphopning av både laks og sjørret nedstrøms sperra. Høsten 2017 har det dermed nedstrøms sperra vært stor kamp om gyteplassene, som igjen har ført til at mange gytegroper er bli oppgravd av ny fisk. I tillegg har en god del sjørret blitt presset inn mot land og gytt på steder som svært sannsynlig kommer til å bli tørrlagt i løpet av vinteren.

Bestandssituasjonen for sjørretstammen i Driva er totalt sett dårlig. Selv om sperra fungerer tilnærmet optimalt neste år, vil det trolig også da bli en hvis opphopning av fisk nedstrøms fiskesperra, bl.a. pga at ikke alle vil finne trappa og vandre opp i den og dermed inn i fangsthuset. For å hindre at fisk gyter på steder som med stor sannsynlighet vil bli tørrlagt i løpet av vinteren, er det en fordel med lav vannføring i gyteperioden for sjørret. Tiltaket som er beskrevet under er tenkt gjennomført i september til ut oktober og sammenfaller dermed med gytetidspunktet for sjørret i vassdraget. Tiltaket kan dermed trolig virke mer positivt enn negativt inn på sjørretbestanden i Driva og anbefales gjennomført som planlagt av dere.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal sier seg enig i dette. NVE vil påpeke at det er usikkerhet knyttet til om tiltaket virker positivt for sjørreten, men at effekten trolig ikke blir negativ gitt at det opprettholdes en tilstrekkelig vannføring for anadrom fisk i Driva. NVE minner også om muligheten for å slippe vann Vekveelva og Dørumselv i perioder der det forventes spesielt lav vannføring i Driva, som foreslått av tiltakshaver. NVE mener derfor at dersom tilsiget ved Elverhøy bru blir ned mot 10 m³/s, så må disse to inntakene stenges for å unngå skade så langt det er mulig. Det kan gi noe senere oppfylling av Gjevilvatnet, men trolig ikke i særlig grad. NVE mener fisk i Driva må prioriteres fremfor landskapet ved en slik konflikt. NVE vil presisere at det er viktig at vannstandsendingene skjer gradvis. NVE mener på bakgrunn av dette at virkningene for både sjørret og laks er akseptable og dessuten virker små.

Lavere vannstand i Gjevilvatnet vil etter NVEs mening medføre redusert landskapsopplevelse. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener det er behov for mer informasjon om saken og ber om at regulanten holder et informasjonsmøte der berørte kommuner, vannområdeansvarlig, sektorinteresser og eventuelle andre interesser blir mer opplyst før NVE gjør vedtak i saken. Også Oppdal kommune viser til at det tidligere har vært holdt informasjonsmøter med stort hell. Dette var spesielt i forbindelse med erosjonssikringsarbeid rundt Gjevilvatn. Oppdal kommune gjør oppmerksom på at nedtapping av Gjevilvatn vil gi en del ulemper for både sæterbrukere og beitenæringen som bruker vannet i forbindelse med både tilsyn og sanking av beitedyr. Lavere vannstand gir også negative opplevelser for fritidsbruk og landskapsopplevelser. Kommunen mener et informasjonsmøte også kan skape en dialog om eventuelle avbøtende tiltak og viser til at kommunen kan stille med møterom.

NVE har forståelse for at beitenæring og seterbrukere som benytter seg av Gjevilvatnet kan få midlertidig problemer når vannet blir nedtappet. Vi mener det er viktig at det er god informasjonsflyt mellom konsesjonær og brukere av landskapet. TrønderEnergi har på initiativ som er fremmet i høringsuttalelsene tatt kontakt med kommune og Fylkesmann om å avholde informasjonsmøte i forbindelse med arbeidet. NVE synes det er positivt at søknaden er fremmet i god tid før tiltaket, og at det vil være mulig å komme i dialog med Fylkesmannen, lokale interesser og kommunen både for å komme med informasjon og diskutere eventuelle avbøtende tiltak.

NVE viser til at tiltaket er midlertidig og del av nødvendig vedlikehold. Vi vurderer at det ikke vil føre til varige skader eller ulemper for allmenne eller private interesser. Vi mener likevel det er viktig at TrønderEnergi informerer de berørte interessene på en god måte med kunngjøring og informasjonsmøte på egnet sted slik som skissert i søknaden, da området ved Gjevilvatnet brukes mye på denne tiden av året.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at Trønder Energi Kraft AS kan midlertidig fravike manøvreringsreglementet angående:

- Krav til driftsvannføring på 11 m³/s i Driva elv fra 15.09.2018 – 01.11.2018.
- Krav til magasinering i Gjevilvatnet fra 01.09.2018 – 15.09.2018.
- Krav til tapping gjennom kraftverket når vannstand i Gjevilvatnet når kote 660,55 i perioden 15.09.2018 – 01.11.2018.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Alle vannføringsendringer skal skje med myke overganger.
- Tiltaket skal gjøres kjent for de berørte interessene og kunngjøring minst én gang lokalt i god tid før arbeidet starter.
- Dersom vannføringen i Driva ved Elverhøy bru understiger 10 m³/s, skal inntakene i Vekveelva og Dørumselv stenges, og alt tilsig skal da slippes forbi.
- Så snart arbeidene er ferdig, og senest fra 01.11.2018, skal krav om vannføring gjennom kraftverket skje i henhold til reglement.

Om klage og klagerett

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkesmannen i Trøndelag
Oppdal kommune
Sunndal kommune
TRØNDERENERGI KRAFT AS v/Nils Henrik Johnson